

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, București

Telefon: +40 21 252 7556 / +40 21 252 7557

Fax: +40 21 252 4860

Web: www.crimelecomunismului.ro / www.iiccr.ro

E-mail: office@iiccr.ro

Nr. 531/19.02.2008

Către,

***Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
Secția Parchetelor Militare***

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România (IICCR), cu sediul în București, Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, în baza prerogativelor prevăzute de H.G. nr. 1724/2005 cu modificările și completările ulterioare, în domeniul investigării și sesizării organelor în drept cu privire la crimele, abuzurile și încălcările drepturilor omului săvârșite în timpul regimului comunist în România, precum și în conformitate cu prevederile art. 221 și urm. din Codul de procedură penală, prin reprezentanți legali, formulăm prezenta

SESIZARE

cu privire la faptele săvârșite de către Moldovan Radu Sandu, fost Ofițer operativ principal la Biroul judiciar din cadrul Miliției Municipiului Miercurea Ciuc, între anii 1985 – 1991, în prezent Comisar șef de poliție, Șef al Inspectoratului de Poliție al județului Harghita, fapte în legătură cu care există probe și indicii că au constat în **cercetarea abuzivă a unui număr foarte mare de persoane, în special minori, în torturarea repetată a acestora și supunerea lor la tratamente crude, inumane și degradante**, în perioada în care a lucrat ca Ofițer operativ principal la Biroul judiciar din cadrul Miliției Municipiului Miercurea Ciuc.

În susținerea prezentei Sesizări, este anexat materialul probator, constând în principal în declarații ale persoanelor care au reclamat că au fost victime ale comportamentului abuziv al fostului ofițer de Miliție, precum și interviuri ale reprezentanților IICCR cu acestea și cu alte persoane care au cunoștință despre faptele obiect al prezentei Sesizări.

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, București

Telefon: +40 21 252 7556 / +40 21 252 7557

Fax: +40 21 252 4860

Web: www.crimelecomunismului.ro / www.iiccr.ro

E-mail: office@iiccr.ro

În fapt:

Din investigațiile pe care reprezentanții IICCR le-au întreprins în temeiul competențelor legale care le revin, precum și din declarațiile unora dintre persoanele care reclamă că au fost victime ale comportamentului abuziv al fostului ofițer de Miliție, respectiv din declarațiile altor persoane care au cunoștință despre faptele amintite, rezultă următoarele:

În perioada de dinainte de decembrie 1989, în care acesta a îndeplinit funcția de Ofițer operativ principal la Biroul judiciar din cadrul Miliției Municipiului Miercurea Ciuc (între anii 1985 și 1989), Moldovan Radu Sandu a cercetat abuziv, a torturat și a supus unor tratamente crude, inumane și degradante mai multe zeci de minori din municipiul Miercurea Ciuc, fie pentru că ei sau frații lor au încercat să treacă frontiera în Ungaria, fie pentru că erau bănuți că intenționează să facă acest lucru sau pur și simplu pentru a-i descuraja în eventuale asemenea intenții, sau pentru a obține informații despre eventuale intenții ale unor colegi sau cunoscuți în acest sens.

Există, de asemenea, probe și indicii temeinice că în aceeași perioadă Moldovan Radu Sandu îi agresa cu o violență ieșită din comun pe mulți dintre minorii care voiau să se distreze în discoteci, care mergeau la cinema în timpul în care el presupunea că ar fi trebuit să se aplece la școală sau care purtau părul puțin mai lung ori încercau să poarte diverse accesorii „la modă” în acea perioadă (cerceii, de exemplu, la băieți).

Din declarațiile **părții vătămate** [REDACTED] (**Anexele 1-3**), precum și ale mamei acestuia (**Anexa 4**), rezultă că minorul, de 13 – 14 ani la acea dată, [REDACTED] a fost nevoit să meargă de zeci de ori la postul de Miliție, de regulă marțea și joia, din cauză că frații săi mai mari încercaseră să treacă frontiera în Ungaria (în cele din urmă, unul dintre cei trei frați ai săi avea să reușească în tentativele sale). O încercare nereușită de trecere a frontierei avusese și [REDACTED]. Potrivit declarațiilor acestuia, la sediul Miliției el era maltrat de fostul milițian „**până când nu mai puteam mișca de pe podelele biroului lui Moldovan**”. Aproape de fiecare dată pe coridorul postului de Miliție se aflau „**nenumărate persoane, în general copii, fete și băieți, care la rândul lor așteptau să intre în birou pentru a primi o bătaie soră cu moartea**”. În așteptarea începerii „anchetei”, Moldovan (dar și colegi de-ai săi precum milițienii Tancău Ilie, Cotfas Gelu și alții) îi obliga „**să curețe holurile Miliției cu periute de dinți, să spălăm WC-urile cu limba și cu mâinile în timp ce ei se urinau pe noi**”. La „anchetă” erau introduși câte unul. În încăperea găseau uneori câte un milițian care le ordona să stea pe scaun, după care ieșea, pentru ca, la scurt timp, să intre Moldovan și să-i ia la bătaie pentru că își permisese să stea pe scaun. Îi bătea „**până i se terminau puterile**”, le ordona să stea în picioare, pentru ca imediat să intre milițianul care inițial le spusese să stea pe scaun. Acesta, la rândul lui, îi bătea pentru că îi încălcaseră ordinul, iar în final începea „ancheta” cu Moldovan (nu înainte de a fi obligați să mai facă și flotări sau genuflexiuni până la epuizare).

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, București

Telefon: +40 21 252 7556 / +40 21 252 7557

Fax: +40 21 252 4860

Web: www.crimelecomunismului.ro / www.iiccr.ro

E-mail: office@iiccr.ro

Potrivit relatării lui [REDACTED] (sesizarea acestuia din data de 25 octombrie 2007 către IICCR – **Anexa 1**) rezultă că în biroul lui Moldovan (care „**avea pereții plini de sânge**”) se afla un dulap „**plin cu unelte care serveau la bătăile aplicate. Fără nici o altă introducere, Moldovan deschidea dulapul respectiv și mă obliga să aleg una dintre uneltele cu care doresc să primesc bătaie. Eram întrebat pentru a nu avea onoarea de a se repeta unealta cu care mă bătuse ultima oară, după care îmi aplica cătușe la mâini și mă lega de calorifer. Fiind legat de calorifer, nu numai că-mi lua dreptul la replică pe care oricum nu aveam îndrăzneala sa o iau, dar eram în postura în care nu puteam nici să mă apăr de loviturile acestuia. Legat de calorifer eram bătut fără milă, până când Moldovan Radu Sandu transpira ca un sportiv de performanță, nu mai avea puteri și trebuia să țină o scurtă pauză pentru odihnă. Cu durere în suflet și cu rușine, trebuie să recunosc faptul că întotdeauna făceam treaba mică și treaba mare pe mine din cauza bătăii**”.

Din relatarea aceleiași părți vătămate rezultă comportamentul abuziv, deosebit de violent și inuman al lui Moldovan și pe timpul „raziilor” făcute la Casa Tineretului din oraș și în discotecii: „**Împreună cu echipa de milițieni bătauși intra în clădire (la Casa Tineretului) și executau aceleași activități ca în discotecă. Alinia toate persoanele lângă perete și le lovea pe rând, după care obliga tinerii să se alinieze pe două rânduri și ordona ca rândul din dreapta să dea o palmă rândului din stânga și invers. Avea pregătit un disc pe care era Imnul României și punea câte o strofă spre audiție, după care obliga tinerii să cânte în cor Imnul. Cine nu știa sa cânte Imnul era bătut și călcat în picioare. La fel ca în cazul discotecii, cei cu părul puțin mai lung și cu acțiбилde textile pe haină erau transportați și bătuți cu bestialitate la Miliție**”.

Tinerii din oraș erau deseori urmăriți și agresați de Moldovan și atunci când mergeau la cinematograful: „**Cinematograful era locul unde, după vizionarea filmului, tinerii erau așteptați de către Moldovan Radu Sandu și echipele lui de bătauși la ieșiri și erau luați la întrebări de către aceștia. Întrebările erau de felul: Cum te cheamă? Ce școală frecvențezi? Unde lucrează părinții? Ce cauți la cinematograful? De unde ai bani? Cine-ți este dirigintă? De ce nu porți cravată de pionier/utecist sau ecusonul școlii? De ce minți? După care, fără nici un scop, eram luați la bătaie**”.

Din sesizarea lui [REDACTED] adresată IICCR la data de 12 noiembrie 2007 (**Anexa 2**), rezultă că, atunci când mergea în discotecii, fostul ofițer de Miliție avea asupra lui foarfecă iar pe tinerii care aveau părul puțin mai lung îi bătea și îi tunde în bătaie de joc. Celor care, vrând să fie „la modă”, își coseau diferite abțibilduri pe haine, le decupa cu foarfeca respectivele însemne cu tot cu hainele pe care acestea erau aplicate. Toți cei care erau găsiți „în neregulă” de Moldovan „**erau duși cu mașinile la Miliție pentru aplicarea unor bătaii deosebite**”. Autoturismele din fața Casei tineretului unde erau organizate discotecile făceau mai multe ture pentru a transporta la sediul Miliției, unde erau bătuți, circa 30-40% dintre tinerii aflați acolo. Relevante sunt, de asemenea, și următoarele relatări ale părții vătămate

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, București

Telefon: +40 21 252 7556 / +40 21 252 7557

Fax: +40 21 252 4860

Web: www.crimelecomunismului.ro / www.iiccr.ro

E-mail: office@iiccr.ro

██████████, cu privire la actele de tortură la care era supus de Moldovan la sediul Miliției : **„Trebuia să mă descalț și, cu tălpile goale, să mă așez în genunchi pe un scaun, după care îmi erau bătute tălpile picioarelor cu bastonul. Din toate puterile, primeam 10 lovituri mari, urmate de o lovitură mai mică, pe care trebuia să le număr cu voce tare. Eram obligat să țin cu mâinile întinse o hârtie goală pe care nu scria absolut nimic, iar acesta îmi spunea să citesc ce scrie pe aceasta. Eu, nereușind citi nimic de pe hartia goală, primeam câte 20 de lovituri cu bastonul pe ambele mâini și trebuia să le număr cu voce tare. Din când în când păreșea încăperea pentru a-i bate și pe cei din sala de așteptare, iar când se întorcea începea totul de la capăt. Întotdeauna aceste bătăi țineau de la orele 17:00 fix până seara târziu la orele 21, 22, 23 după care, fiind epuizat fizic, mă târam cu greu sau eram dus de către tatăl meu acasă”.**

Relatări care concordă cu cele ale lui ██████████ (și ale mamei acestuia) au făcut și **celelalte două părți vătămate** care s-au adresat IICCR: ██████████ (Sesizarea către IICCR din data de 28 ianuarie 2008 – **Anexa 8**), respectiv ██████████ (Interviul din data de 22 ianuarie 2008 – **Anexa 10**). Redăm, cu titlu de exemplu:

„Nu știu de unde avea atâta forță (Moldovan Radu Sandu), dar știu că întotdeauna avea miros de băuturi alcoolice. Ne ordona să ne dăm jos pantofii și să ne așezăm în genunchi cu fața la perete și, pe rând, ne lovea foarte tare cu bastonul la tălpi. Când terminam măturatul și spălatul holurilor Miliției, ne spunea să facem din nou curățenie. Când i-am spus că am făcut deja curățenie, golea scrumierele pline pe jos și vărsa apa pe jos. Ne spunea că nu este curățenie și iarăși ne bătea. Mai eram obligați să citim în cor un fel de decrete sau legi comuniste și trebuia să le învățăm. Dacă nu le învățam, eram din nou bătuți foarte tare. Moldovan Radu deschidea ușa și îmi spunea să pun degetele între ușă și toc și îmi strângea degetele de la mâini cu ușa. Bătăile primite erau de o cruzime de nedescris și le primeam până ce făceam pipi pe mine. În urma loviturilor primite pe tot corpul, arătam ca o zebură și tălpile picioarelor îmi erau foarte umflate. Eram obligat să aleg cu ce vreau să primesc bătaie, cu bastonul de cauciuc, cu bastonul de lemn, cu o sârmă metalică împletită sau cu coada de mătură. Prima dată îmi puneau sau ne puneau cătușe la mâini, după care începea să ne lovească cu mâinile și cu picioarele în burtă, în spate, în picioare și pot să spun că pe toată suprafața corpului în afară de față. Fiind legat, întotdeauna mă bătea până ce cădeam pe jos și apoi dădea foarte puternic cu bocancii (...). După aceea, lua bastonul pe care l-am ales și mă obliga să țin mâinile întinse și mă bătea la palme. Avea obiceiul să mă pună să țin o hârtie în palme și așa lovea din toate puterile câte 15 sau 20 de lovituri la fiecare palmă. După ce mă bătea la mâini, trebuia să mă descalț și mă bătea la tălpile goale. Dacă eram mai mulți, ne puneau să ne lovim unul pe celălalt. Dacă loveam pe celălalt mai ușor, primeam iarăși bastoane la talpă și Moldovan Sandu Radu îmi arăta cum trebuie să-l lovesc pe celălalt. După bătăile la talpă, Moldovan Radu ne puneau să ne plimbăm în cerc în camerele mai mari. S-a întâmplat să merg de mai multe ori acasă desculț, pentru că nu-mi puteam pune pantofii de durere

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, București

Telefon: +40 21 252 7556 / +40 21 252 7557

Fax: +40 21 252 4860

Web: www.crimelecomunismului.ro / www.iiccr.ro

E-mail: office@iiccr.ro

și pentru că tălpile le aveam umflate. Întotdeauna Moldovan Radu m-a bătut foarte tare și de multe ori nu mai aveam forță să merg acasă, dar trebuia să plec pentru că nu puteam să stau să primesc bătaie". (Sesizarea către IICCR din data de 28 ianuarie 2008 a lui [REDACTAT] – **Anexa 8**). Potrivit declarațiilor părții vătămate, acesta a fost victima actelor de tortură și a tratamentelor crude, inumane și degradante comise de fostul ofițer de Miliție Moldovan Radu Sandu, de mai mult de 40 de ori, în perioada 1987-1989, când avea 15, 16, respectiv 17 ani.

Aceste aspecte sunt confirmate și de alte persoane, intervievate de experți ai Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România, care s-au deplasat la Miercurea Ciuc:

„Eram în clasa a noua. Aveam 14 - 15 ani. Dar noi la rockotecă umblam și din clasa a opta. Dar știi că eram la internat prima dată când m-a bătut el (Moldovan Radu Sandu) serios. Avea obiceiul să nu-ți dea la față. O dată a venit la școală, nu știi ce era acolo, ziua Poliției sau ce era, și trebuia să vorbească. Și știi că directorul nostru... Nici noi nu eram băieți cuminți, să nu zic acum că eu eram foarte bun. Și când a văzut că avem păr mare a zis că: Voi mergeți la cancelarie și vine cineva să vorbească cu voi. Și atunci a venit el și în școală ne-a bătut și atunci. Mi-a luat părul de aicea și mi l-a tăiat așa. Îți dau o listă de 50 – 60 de oameni dacă vrei, care au fost bătuți de ăștia". (Interviul din data de 22 ianuarie 2008 cu [REDACTAT] – **Anexa 10**).

În drept:

În considerarea competențelor legale care revin Parchetului, IICCR vă solicită să dispuneți măsurile care se impun pentru tragerea la răspundere a fostului ofițer de Miliție Moldovan Radu Sandu. **Faptele în legătură cu care vă sesizăm sunt de o gravitate cu totul deosebită, constând în acte de tortură și tratamente inumane și degradante, abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, abuz în serviciu prin îngrădirea unor drepturi, purtare abuzivă, arestare nelegală și cercetare abuzivă etc. Gravitatea acestor fapte constă inclusiv în faptul că prin acte de tortură, prin tratamente crude, inumane și degradante, prin abuz în serviciu, amenințări și alte acte de intimidare, un mare număr de minori, cetățeni români, au fost reprimăți numai pentru că doreau să beneficieze de unele dintre drepturi – dreptul la liberă circulație, libertatea individuală și siguranța persoanei, libertatea conștiinței etc. Multe din acestea erau refuzate în fapt de statul român, deși se angajase să respecte aceste drepturi inclusiv prin tratatele internaționale pe care le-a semnat și ratificat (Declarația universală a drepturilor omului, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa din 1975, Convenția asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor împotriva umanității etc).**

Ca membru al Organizației Națiunilor Unite, statul român avea obligația să respecte, între altele, următoarele drepturi ale cetățenilor săi:

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, București

Telefon: +40 21 252 7556 / +40 21 252 7557

Fax: +40 21 252 4860

Web: www.crimelecomunismului.ro / www.iiccr.ro

E-mail: office@iiccr.ro

- dreptul la liberă circulație („**Orice persoană are dreptul de a circula în mod liber și de a-și alege reședința în interiorul granițelor unui stat. Orice persoană are dreptul de a părăsi orice țară, inclusiv a sa, și de a reveni în țara sa.**” – art. 13 din Declarația universală a drepturilor omului; „**Orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv propria sa țară.**” – art. 12 paragr. 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice);

- dreptul de a nu fi supus torturii și tratamentelor inumane („**Nimeni nu va fi supus torturii, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.**” – art. 5 din Declarația universală a drepturilor omului);

- dreptul de a nu fi reținut sau arestat arbitrar („**Nimeni nu trebuie să fie arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar.**” – art. 9 din Declarația universală a drepturilor omului);

- dreptul de a nu fi supus la imixtiuni arbitrare în viața sa personală („**Nimeni nu va fi supus la imixtiuni arbitrare în viața sa personală, în familia sa, în domiciliul lui sau în corespondența sa, nici la atingeri aduse onoarei și reputației sale.**” – art. 12 din Declarația universală a drepturilor omului);

Prin semnarea Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa din 1975, statul român se obliga de asemenea să „**promoveze și încurajeze exercitarea efectivă a drepturilor și libertăților civile, politice, economice, sociale, culturale și altele care decurg toate din demnitatea inerentă persoanei umane și sunt esențiale pentru libera și deplina sa dezvoltare**” (art. VII).

Dar chiar și prin Constituția în vigoare la acea vreme, statul român se angaja să garanteze cetățenilor proprii drepturi și libertăți fundamentale precum libertatea, inviolabilitatea și siguranța persoanei („**Cetățenilor Republicii Socialiste România le este garantată inviolabilitatea persoanei. Nici o persoană nu poate fi reținută sau arestată dacă împotriva ei nu există probe sau indicii temeinice că a săvârșit o faptă prevăzută și pedepsită prin lege. Dreptul la apărare este garantat în tot cursul procesului.**” – art. 31 din Constituția Republicii Socialiste România).

Cu toate acestea, în practică, statul totalitar comunist dovedea un dispreț profund pentru drepturile și libertățile cetățenilor săi, nesocotea în modul cel mai flagrant și cinic nu numai normele constituționale proprii, profund demagogice și propagandistice, dar și tratatele internaționale pe care le semna și ratifica (deși inclusiv prin Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, art. X, se angajase să-și îndeplinească cu bună credință obligațiile care îi reveneau din aceste tratate: „**Statele participante își vor îndeplini cu bună-credință obligațiile ce le revin în conformitate cu dreptul internațional, atât obligațiile care decurg din principiile și normele generale recunoscute ale dreptului internațional, cât și obligațiile care decurg din tratate sau alte acorduri, în conformitate cu dreptul internațional, în care ele sunt părți**”).

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, București

Telefon: +40 21 252 7556 / +40 21 252 7557

Fax: +40 21 252 4860

Web: www.crimelecomunismului.ro / www.iiccr.ro

E-mail: office@iiccr.ro

Deși prin semnarea și ratificarea tratatelor privind drepturile civile și politice, statul comunist totalitar se angaja să garanteze cetățenilor săi libertatea de circulație – inclusiv dreptul de a părăsi propria țară – în practică țara era un lagăr din care se putea ieși cu foarte mare greutate, cu restricții și proceduri dintre cele mai aberante și abuzive, impuse și controlate mai ales de instituțiile cele mai represive ale statului totalitar comunist – Securitatea și Miliția.

Numeroși ofițeri de Securitate și Miliție, astfel cum o demonstrează o dată în plus cazul de față, erau agenții cei mai zeloși ai punerii în practică a acestei politici și ai reprimării cu cruzime a tuturor celor care încercau, cel mai adesea din disperare, să-și părăsească țara transformată într-un lagăr sinistru al privațiunilor, terorii și persecuțiilor de tot felul.

IICCR subliniază faptul că actele represive la care au fost supuse părțile vătămate au avut un pronunțat caracter politic. Ele au constituit **persecuții politice** ale statului comunist totalitar împotriva unor cetățeni proprii care nu doreau nimic altceva decât să se bucure de drepturile și libertățile civile și politice pe care statul lor se obligase să le respecte atât prin tratatele internaționale la care era parte cât și prin Constituția în vigoare la acea dată. Minorii victime ale ofițerului de Miliție Moldovan Radu Sandu au suportat acele persecuții exclusiv din cauză că doreau să se bucure de dreptul la liberă circulație, că doreau să-și petreacă timpul liber cum găseau de cuviință, că doreau să se îmbrace cum le plăcea, că doreau să nu existe imixțiuni în viața personală etc. **Persecuțiile suportate de victime din partea fostului ofițer Moldovan Radu Sandu s-au datorat politicii abuzive și represive a statului comunist totalitar, prin care erau practic anulate drepturi și libertăți fundamentale – dreptul de a circula liber, dreptul de a nu suporta imixțiuni în viața personală, dreptul fiecăruia de a-și petrece timpul liber și de a se îmbrăca cum dorește (și nu după directivele aberante și abuzive pe care partidul și statul comunist le prescriau prin normele „Codului eticii și echității socialiste”, care aveau pretenția să „formeze omul nou, de tip comunist” – și care în realitate umileau oamenii, le striveau și anulau personalitatea și demnitatea).**

Actele de tortură și tratamentele inumane și degradante la care Moldovan Radu Sandu și-a supus victimele (acte pe care statul român se angajase să nu le permită inclusiv prin asumarea prevederilor art. 5 din Declarația universală a drepturilor omului) au fost însoțite de alte încălcări grave ale normelor pe care instituțiile statului și funcționarii acestora aveau obligația să le respecte. Astfel, practic, toate „actele procedurale” împotriva părților vătămate au fost făcute cu încălcarea flagrantă a dispozițiilor Codului de procedură penală în vigoare în acea perioadă: ascultarea martorilor minori nu s-a făcut în prezența părinților; minorii nu au avut asigurat dreptul

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, București

Telefon: +40 21 252 7556 / +40 21 252 7557

Fax: +40 21 252 4860

Web: www.crimelecomunismului.ro / www.iiccr.ro

E-mail: office@iiccr.ro

la apărare; reținerile și arestările (au existat cazuri în care minorii au fost ținuti la postul de Miliție și două sau trei zile) au fost făcute fără ordonanță de reținere, respectiv fără mandat de arestare; perchezițiile corporale au fost făcute fără a exista autorizările prevăzute de lege; în cele mai multe dintre cazuri chemarea minorilor la postul de Miliție a fost făcută și ea cu încălcarea flagrantă a dispozițiilor legale privind citarea în scris; reținerile și arestările s-au făcut fără să fie întrunite condițiile cerute de lege (existența „probelor”, „indiciilor temeinice” că s-a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală, etc. etc.). În aceste condiții, comportamentul fostului ofițer de Miliție a fost în contradicție flagrantă cu numeroase prevederi ale Codului de procedură penală în vigoare la acea dată, cum ar fi: art. 81, 143, 146, 148, 171, 175, 178, 183 etc.

IICCR consideră că în angajarea răspunderii fostului ofițer Moldovan Radu Sandu se impun avute în vedere inclusiv următoarele aspecte cu privire la individualizarea pedepselor în raport cu circumstanțele agravante existente în cauză și neprescrierea răspunderii penale pentru faptele deosebit de grave în legătură cu care vă sesizăm și la forma continuată în care acestea au fost săvârșite.

IICCR consideră că în cauză există circumstanțe agravante cel puțin sub următoarele aspecte: săvârșirea faptelor de trei sau de mai multe persoane împreună; săvârșirea infracțiunilor prin acte de cruzime sau prin metode ori mijloace care prezintă pericol public; săvârșirea infracțiunilor din motive josnice; săvârșirea infracțiunilor împotriva unor minori etc. De asemenea, se impune avută în vedere împrejurarea că activitatea infracțională în legătură cu care vă sesizăm se constituie într-un concurs foarte complex de infracțiuni dintre cele mai grave. În mod asemănător, considerăm că, în conformitate cu prevederile art 75 din Codul penal (teza ultimă, „Instanța poate reține ca circumstanțe agravante și alte împrejurări care imprimă faptei un caracter grav”), se impune ca Parchetul să rețină ca circumstanțe agravante și alte împrejurări care au imprimat faptelor fostului ofițer de Miliție un caracter deosebit de grav. Astfel, se impune reținută ca o circumstanță agravantă împrejurarea că abuzurile foștilor responsabili comuniști au constituit tot atâtea violări grave ale celor mai elementare drepturi ale omului. Încă și mai grav este că acesta avea reprezentarea clară a faptului că prin abuzurile sale viola în modul cel mai grav drepturi și libertăți cetățenești „garantate” de Constituția comunistă și înscrise în tratatele internaționale la care România era parte (Declarația universală a drepturilor omului, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa din 1975 etc). IICCR consideră că, în înțelesul legii penale, constituie, de asemenea, circumstanțe agravante faptul că abuzurile comise au avut un caracter sistemic iar principalul lor scop a fost să apere un regim ilegal și criminal. Cetățenii erau abuzați de către propriul lor stat, care, până chiar și în conformitate cu normele constituționale în vigoare în acei ani, era presupus a le apăra și nu a le viola interesele și drepturile fundamentale. Represiunea și teroarea împotriva cetățenilor români erau exercitate de către statul totalitar comunist prin membrii aparatului său represiv – iar aceștia beneficiau de o impunitate absolută pentru abuzurile pe care le săvârșeau în numele și în apărarea statului totalitar. Membrii aparatului represiv aveau, asemenea fostului ofițer Moldovan, reprezentarea exactă a faptului că abuzurile și crimele lor, deși teoretic

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, București

Telefon: +40 21 252 7556 / +40 21 252 7557

Fax: +40 21 252 4860

Web: www.crimelecomunismului.ro / www.iiccr.ro

E-mail: office@iiccr.ro

sanționabile, unele, și prevăzute în legea penală, nu aveau să fie niciodată pedepsite de justiția comunistă și regimul comunist în numele și în apărarea cărora ei comiteau aceste fapte. Această convingere îi făcea să fie încă și mai zeloși, cruzi și abuzivi în actele de represiune pe care le comiteau. Ei erau conștienți inclusiv de faptul că victimele lor nu aveau nici o posibilitate să se apere. Știau, de asemenea, că practic toate „reglementările” secrete după care comiteau abuzuri și crime (Ordine ale ministrului de Interne, mai ales, și Hotărâri ale Consiliului de Miniștri) erau complet anticonstituționale și împotriva tratatelor privind drepturile omului pe care statul comunist se angajase să le respecte. Cu toate acestea, cei mai mulți dintre ei erau, asemenea fostului ofițer de Miliție Moldovan, cât se putea mai zeloși în apărarea regimului totalitar – iar cu cât devotamentul și zelul lor era mai mare, cu atât și recompensele din partea regimului erau mai mari (salarii foarte mari, prime, tot felul de privilegii, pensii foarte mari etc. etc.). Membrii aparatului represiv comiteau abuzurile și crimele folosindu-se de un întreg sistem statal logistic, informațional, financiar etc. care era organizat și funcționa exclusiv din banii cetățenilor. Statul, care funcționa din banii cetățenilor și era presupus a le apăra drepturile și libertățile fundamentale, funcționa de fapt ca un imens aparat represiv și abuziv împotriva propriilor cetățeni. Aceste fapte nu erau simple abuzuri ale unui oarecare funcționar al statului, ci violări dintre cele mai grave ale celor mai elementare drepturi ale omului și interese ale cetățenilor, comise de către stat pe temeiul urii de clasă, al urii față de cei care nu agreau ideologia comunistă totalitară și criminală.

IICCR consideră că săvârșirea în formă continuată (timp de mulți ani la rând) a infracțiunilor de o gravitate deosebită, în legătură cu care vă sesizăm, se impune, de asemenea, avută în vedere în soluționarea acestei cauze, inclusiv cu privire la curgerea termenului de prescripție a răspunderii penale. Sub acest din urmă aspect, IICCR evidențiază faptul că, după decembrie 1989, în absența unei condamnări oficiale a regimului comunist de către statul român (survenită numai la data de 18 decembrie 2006, prin discursul din Parlament al Președintelui României), victimele acestui regim și familiile lor s-au dovedit mai mult decât reținute în a se adresa justiției pentru a-i trage la răspundere pe cei care, în numele statului comunist, le-au violat în modul cel mai grav cele mai elementare drepturi și libertăți cetățenești. Semnificativ este și faptul că demersul de față al victimelor fostului ofițer Moldovan a fost posibil – astfel cum ele însele au precizat – numai foarte târziu, după înființarea, în decembrie 2005, a IICCR, căruia prin actul normativ de constituire i-au fost conferite competențe legale de investigare și sesizare a organelor în drept cu privire la crimele, abuzurile și încălcările drepturilor omului săvârșite în timpul regimului comunist în România. Victimele activității represive a regimului comunist totalitar nu au avut posibilitatea, pe durata regimului amintit, să se adreseze justiției (desigur că nici în temeiul art. 35 din Constituția Republicii Socialiste România, care teoretic, și numai teoretic, le dădea acest drept în calitate de persoane „vătămate într-un drept al lor printr-un act ilegal al unui organ de stat”). În cadrul statului totalitar comunist – în care „drepturile și libertățile cetățenești garantate de Constituție” erau în realitate o frază pur demagogică, cinică și propagandistică – o astfel de acțiune în justiție era de neconceput. După decembrie 1989, acțiunea victimelor fostului milițian Moldovan a fost amânată, potrivit propriilor lor declarații, inclusiv din cauză că fostul lor tortionar a continuat nu numai să lucreze în Poliție, dar să și dețină funcții și grade tot mai mari

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, București

Telefon: +40 21 252 7556 / +40 21 252 7557

Fax: +40 21 252 4860

Web: www.crimelecomunismului.ro / www.iiccr.ro

E-mail: office@iiccr.ro

în cadrul acesteia (ajungând ca din luna martie 2004 să ocupe chiar funcția cea mai înaltă din Poliția Județului Harghita). Victimele fostului milițian au exprimat deschis temerea foarte serioasă pe care au avut-o și o au în a se plânga de abuzurile pe care le-au suportat din partea actualului șef al Poliției județene. **Temerea amintită s-a dovedit justificată inclusiv prin faptul că, la data de 24 ianuarie 2008 una dintre victime ([REDACTED], cel care s-a adresat primul IICCR) a fost invitat la sediul Poliției județene sub un anumit pretext pentru ca în realitate Șeful IJP, Moldovan Radu Sandu, să-i reproșeze violent că s-a plâns IICCR, că susține investigațiile făcute de reprezentanții Institutului și să-l amenințe deschis pentru a-l determina să-și retragă plângerea.**

În consecință, IICCR consideră necesar să sublinieze că **răspunderea penală pentru faptele obiect al prezentei Sesizări, nu poate fi considerată prescrisă întrucât de la data săvârșirii lor și până în prezent, din motivele arătate mai sus, au existat împrejurări care au împiedicat punerea în mișcare a acțiunii penale.** În toată această perioadă, cursul prescripției răspunderii penale a fost suspendat – în conformitate cu dispozițiile Codului Penal (art. 128), întrucât a existat o „împrejurare (...) de neînlăturat” care a împiedicat punerea în mișcare a acțiunii penale: „Cursul termenului prescripției este suspendat pe timpul cât o dispoziție legală sau o împrejurare de neprevăzut ori de neînlăturat împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal. Prescripția își reia cursul din ziua în care a încetat cauza de suspendare”.

Referitor la faptul că pe timpul regimului comunist crimele și abuzurile comise de către responsabilii acestuia nu au fost incriminate legal și pedepsite în vreun fel, semnalăm faptul că pedepsirea lor în prezent reprezintă un act de justiție nu numai necesar dar și deplin posibil. În acest sens, considerăm relevante prevederile art. 7 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ratificată de statul român prin Legea nr 30/1994. Potrivit paragrafului 1 al textului amintit, „Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național și internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii”. În același timp însă, paragraful 2 al articolului citat, de maximă relevanță sub aspectul la care ne referim, prevede că „Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate”. În consecință, se impune constatat faptul că textul Convenției europene este deplin aplicabil în materia obiect al Sesizării IICCR. Astfel, pe de o parte, crimele săvârșite de responsabilii regimului comunist nu au fost judecate și pedepsite pe timpul aceluși regim întrucât în acea perioadă ele nu constituiau – nu aveau cum să constituie, în contextul dat – „infracțiuni, potrivit dreptului național”. Pe

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, București

Telefon: +40 21 252 7556 / +40 21 252 7557

Fax: +40 21 252 4860

Web: www.crimelecomunismului.ro / www.iiccr.ro

E-mail: office@iiccr.ro

de altă parte, ulterior prăbușirii regimului comunist totalitarist, aceste fapte puteau, pot și trebuie să fie judecate și pedepsite, întrucât la data săvârșirii lor erau „considerate infracțiuni potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate” – între acestea, dreptul de a nu fi supus torturii, tratamentelor crude, inumane și degradante, dreptul la liberă circulație, dreptul de a nu fi supus niciunor imixțiuni în viața personală, dreptul la libertate și la siguranța persoanei etc. Ca membru al ONU, statul comunist totalitar s-a angajat să respecte Declarația universală a drepturilor omului, care, între altele, prevedea și prevede (art. 5) că **„Nimeni nu va fi supus torturii, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.”** Faptul că prin legea penală statul comunist totalitar nu a incriminat tortura, tratamentele crude, inumane și degradante (și nu a făcut-o tocmai pentru a asigura impunitate membrilor aparatului său de represiune politică) nu poate conduce la concluzia că răspunderea penală a fostului ofițer de Miliție nu poate fi angajată în prezent întrucât la momentul săvârșirii faptelor în legătură cu care vă sesizăm acestea nu constituiau infracțiuni potrivit dreptului național. Iar aceasta întrucât în conformitate cu normele citate ale Convenției europene a drepturilor omului faptele respective – indubitabil acte de represiune și persecuție pe motive politice – constituiau infracțiuni „potrivit dreptului internațional”, „potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate” – prevăzute între altele în Declarația universală a drepturilor omului, Convenția asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor împotriva umanității, Convenția împotriva torturii și altor pedepse și tratamente crude, inumane sau degradante etc.

Cu privire la neprescrierea răspunderii penale a fostului ofițer Moldovan Radu Sandu, IICCR învederează și faptul că în conformitate cu prevederile **art. I al Convenției ONU asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor împotriva umanității** (adoptată la 26 noiembrie 1968 și ratificată de România la data de 15 septembrie 1969), coroborate cu **prevederile Statutului Tribunalului Militar Internațional de la Nuremberg** (definit prin Acordul din 8 august 1945, de la Londra, al Puterilor Aliate), „persecuțiile pe motive politice” sunt imprescriptibile, fiind incluse în categoria „crime împotriva umanității”. Or, astfel cum am arătat în cuprinsul Sesizării de față, este neîndoios faptul că represiunile pe care părțile vătămate le-au suportat din partea fostului ofițer de Miliție constituie **persecuții pe motive politice, imprescriptibile**, în înțelesul Convenției ONU ratificată de România încă din anul 1969.

Pe cale de consecință, vă solicităm să dispuneți efectuarea tuturor actelor și măsurilor necesare aflării adevărului, identificării făptuitorilor și a complicilor acestora în vederea tragerii lor la răspundere penală.

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului în România

Str. Matei Voievod nr. 18, sector 2, București

Telefon: +40 21 252 7556 / +40 21 252 7557

Fax: +40 21 252 4860

Web: www.crimelecomunismului.ro / www.iiccr.ro

E-mail: office@iiccr.ro

Anexăm prezentei Sesizări documentele care constituie material probatoriu, precum și plângerile celor trei părți vătămate (**Anexele 6, 7 și 9**).

Cu stimă,

Președinte,

Marius Oprea